Zbornik sudske prakse

RJEŠENJE SUDA (četvrto vijeće)

1. listopada 2019.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Obustava postupka”

U predmetu C-495/18,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Najvyšší súd Slovenskej republiky (Vrhovni sud Slovačke Republike), odlukom od 29. svibnja 2018., koju je Sud zaprimio 30. srpnja 2018., u kaznenom postupku protiv osobe

YX,

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: M. Vilaras, predsjednik vijeća, K. Jürimäe, D. Šváby, S. Rodin i N. Piçarra (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: M. Bobek,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za poljsku vladu, B. Majczyna, u svojstvu agenta,

– za rumunjsku vladu, C.-R. Canțăr, A. Wellman i L. Lițu, u svojstvu agenata,

– za finsku vladu, H. Leppo, u svojstvu agenta,

– za Europsku komisiju, A. Tokár i R. Troosters, u svojstvu agenata,

saslušavši nezavisnog odvjetnika,

donosi sljedeće

Rješenje

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 4. stavka 1. točke (a) i članka 4. stavka 2. te članka 9. stavka 1. točke (b) Okvirne odluke Vijeća 2008/909/PUP od 27. studenoga 2008. o primjeni načela uzajamnog priznavanja presuda u kaznenim predmetima kojima se izriču kazne zatvora ili mjere koje uključuju oduzimanje slobode s ciljem njihova izvršenja u Europskoj uniji (SL 2008., L 327,

* Jezik postupka: slovački

str. 27.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 11., str. 111.), kako je izmijenjena Okvirnom odlukom Vijeća 2009/299/PUP od 26. veljače 2009. (SL 2009., L 81, str. 24.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 16., str. 169.) (u daljnjem tekstu: Okvirna odluka 2008/909).

2 Zahtjev je upućen u okviru postupka za priznavanje i izvršenje, u Slovačkoj, presude u kaznenom predmetu koju je donio češki sud koji je osudio YX-a, slovačkog državljanina, na kaznu zatvora u trajanju od pet godina za djela koja su kvalificirana kao „izbjegavanje plaćanja poreza, nameta i sličnih obveznih davanja”.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Članak 3. stavak 1. Okvirne odluke 2008/909 predviđa:

„Svrha ove Okvirne odluke je utvrđivanje pravila na temelju kojih država članica, kako bi poboljšala socijalnu rehabilitaciju osuđene osobe, priznaje presudu te izvršava kaznu.”

4 Članak 4. stavak 1. te Okvirne odluke navodi:

„Ako se osuđena osoba nalazi u državi članici koja izdaje ili državi članici izvršiteljici naloga, te ako je ta osoba dala suglasnost kada se ona zahtijeva na temelju članka 6., presuda zajedno s potvrdom čiji je standardni obrazac utvrđen u Prilogu I., mogu se proslijediti jednoj od sljedećih država članica:

(a) državi članici državljanstva osuđene osobe u kojoj on ili ona živi; […]

[…].”

5 Članak 13. navedene okvirne odluke predviđa:

„Tako dugo dok izvršenje kazne u državi članici izvršiteljici naloga nije započelo, država članica izdavateljica naloga može povući potvrdu iz te države navodeći razloge za taj postupak. Nakon povlačenja potvrde, država članica izvršiteljica naloga više ne izvršava kaznu.”

Slovačko pravo

6 Iz članka 4. stavka 1. točke (a) Zákon č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii (Zakon br. 549/2011 o priznanju i izvršenju odluka kojima je izrečena kaznenopravna sankcija koja uključuje oduzimanje osobne slobode u Europskoj uniji) u bitnome proizlazi da je u Slovačkoj Republici moguće priznati i izvršiti odluku ako djelo zbog kojega je ona izdana predstavlja kazneno djelo i u pravnom poretku Slovačke Republike te ako je osuđenik slovački državljanin koji uobičajeno boravi u Slovačkoj Republici ili na njezinu području ili ima dokazane obiteljske, društvene ili profesionalne veze koje mogu doprinijeti njegovoj reintegraciji tijekom izvršenja kaznenopravne sankcije oduzimanja slobode.

7 U skladu s člankom 3. točkom (g) Zakona br. 549/2011, za potrebe tog zakona „uobičajenim boravištem” smatra se prebivalište ili privremeno boravište.

Glavni postupak i prethodna pitanja

8 Odlukom od 10. studenoga 2014. Krajský soud v Ústi nad Labem (Okružni sud u Ústí nad Labem, Češka Republika), potvrđenom odlukom od 27. veljače 2015. Vrchneg souda v Praze (Vrhovni sud u Pragu, Češka Republika), YX, slovački državljanin, bio je osuđen na kaznu zatvora od pet godina za kazneno djelo izbjegavanja plaćanja poreza (u daljnjem tekstu: predmetna presuda).

9 Krajský súd v Trenčíne (Okružni sud u Trenčínu, Slovačka Republika) 16. listopada 2017. primio je od Krajskeg souda v Ústi nad Labem (Okružni sud u Ústí nad Labem) predmetnu presudu zajedno s potvrdom iz Priloga I. Okvirnoj odluci 2008/909.

10 Odlukom od 6. prosinca 2017. Krajský súd v Trenčíne (Okružni sud u Trenčínu) priznao je predmetnu presudu.

11 YX je podnio žalbu protiv te odluke pred sudom koji je uputio zahtjev, Najvyšším súdom Slovenskej republiky (Vrhovni sud Slovačke Republike). U prilog svojoj žalbi naveo je da od 2015. živi u Češkoj Republici, o čemu je mogao podnijeti dokaz da je bio obaviješten o postupku pred Krajskim súdom v Trenčíne (Okružni sud u Trenčínu), pa prema tome mjesto njegova uobičajenog boravišta nije smjelo biti utvrđeno na državnom području Slovačke Republike.

12 Sud koji je uputio zahtjev navodi da iz uvida u matične knjige Slovačke Republike proizlazi da je YX-ovo prebivalište upisano na državnom području te države članice od 22. listopada 1986. Također ističe da, u skladu s relevantnim nacionalnim odredbama, prebivalište ili privremeno boravište slovačkog državljanina na području Slovačke Republike ima samo neobvezujući karakter te njihovo postojanje nije uvjetovano okolnošću da građanin zaista živi na tim mjestima ili je s tim mjestima vezan obiteljskim, društvenim, profesionalnim ili drugim vezama. Stoga se odluka druge države članice kojom je izrečena kazna oduzimanja slobode može priznati i izvršiti u Slovačkoj kada osuđeni slovački državljanin, čak i ako stvarno ne boravi na slovačkom državnom području, tamo formalno ima prebivalište ili privremeno boravište.

13 U tim okolnostima Najvyšší súd Slovenskej republiky (Vrhovni sud Slovačke Republike) odlučio je prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li članak 4. stavak 1. točku (a) Okvirne odluke [2008/909] tumačiti na način da su njome predviđeni kriteriji ispunjeni samo u slučaju da osuđena osoba u državi članici čiji je državljanin ima obiteljske, društvene, profesionalne ili druge veze, s obzirom na koje se može osnovano pretpostaviti da se izvršenjem kazne u toj državi može olakšati njezina društvena reintegracija [te] da se toj odredbi stoga protivi odredba nacionalnog prava, poput članka 4. stavka 1. točke (a) Zakona br. 549/2011, kojom se priznanje i izvršenje presude dopušta na temelju samo formalno upisanog uobičajenog boravišta u državi izvršenja, ne uzimajući u obzir ima li osuđena osoba u toj državi konkretne veze koje mogu doprinijeti njezinoj društvenoj reintegraciji.

2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, treba li članak 4. stavak 2. Okvirne odluke [2008/909] tumačiti na način da je nadležno tijelo države izdavanja, i u slučaju iz članka 4. stavka 1. točke (a) te Okvirne odluke, dužno provjeriti, još prije prosljeđivanja presude i potvrde, da će izvršenje kazne u državi izvršenja udovoljavati cilju olakšavanja društvene reintegracije osuđene osobe i da je usto [to tijelo] također dužno navesti podatke prikupljene u tu svrhu u dijelu (d) točke 4. potvrde, osobito ako osuđena osoba, u mišljenju izraženom na temelju članka 6. stavka 3. Okvirne odluke, tvrdi da ima konkretne obiteljske, društvene ili profesionalne veze s državom izdavanja.

3. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, treba li članak 9. stavak 1. točku (b) Okvirne odluke [2008/909] tumačiti na način da postoji razlog za odbijanje priznanja i izvršenja presude ako, u slučaju iz članka 4. stavka 1. točke (a) Okvirne odluke, unatoč savjetovanju iz stavka 3. te odredbe

te eventualnim pružanjem ostalih potrebnih podataka, nije dokazano postojanje obiteljskih, društvenih, profesionalnih ili drugih veza s obzirom na koje se osnovano može pretpostaviti da bi se izvršenjem kazne u toj državi članici olakšala društvena reintegracija osuđene osobe."

Razvoj događaja nakon upućivanja zahtjeva za prethodnu odluku

14 Dopisima od 4. lipnja 2019. sud koji je uputio zahtjev i češka vlada obavijestili su Sud da je Krajský soud v Ústi nad Labem (Okružni sud u Ústí nad Labem) povukao svoj zahtjev za priznavanje predmetne presude. Češka vlada također je obavijestila Sud da je izvršenje kazne u Češkoj Republici određeno i da YX izvršava svoju kaznu u zatvoru te države članice od 4. ožujka 2019.

15 Osim toga, sud koji je uputio zahtjev naveo je da ne želi povući svoj zahtjev za prethodnu odluku jer bi presuda Suda koja se treba donijeti u ovom predmetu mogla biti relevantna za odluku u jednom drugom predmetu koji je u tijeku pred njim.

16 S obzirom na te informacije, Sud je dopisom od 11. lipnja 2019. zatražio od suda koji je uputio zahtjev da, s jedne strane, potvrdi je li još uvijek nadležan u postupku u okviru kojeg je podnio zahtjev za prethodnu odluku i, s druge strane, da navede ostaje li pri toj odluci.

17 Dopisom od 27. lipnja 2019., koji je tajništvo Suda zaprimilo 4. srpnja 2019., sud koji je uputio zahtjev obavijestio je Sud da se postupak na temelju kojeg je podnesen zahtjev za prethodnu odluku prekida do donošenja presude Suda. Sud koji je uputio zahtjev također je potvrdio da ne povlači navedeni zahtjev za prethodnu odluku jer će „presuda koja će biti donesena [biti] značajna za odluku koju treba donijeti u drugom predmetu koji je pred [njim] u tijeku, a koji sadržava iste pravne i činjenične elemente i u kojem je postupak bio prekinut […] do donošenja presude Suda u ovom predmetu."

Zahtjev za prethodnu odluku

18 Prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, postupak predviđen člankom 267. UFEU-a instrument je suradnje između Suda i nacionalnih sudova, zahvaljujući kojem Sud nacionalnim sudovima daje elemente tumačenja prava Unije koji su im potrebni za rješavanje spora koji se pred njima vodi (rješenje od 10. siječnja 2019., Mahmood i dr., C-169/18, EU:C:2019:5, t. 21. i navedena sudska praksa).

19 Iz teksta i strukture članka 267. UFEU-a proizlazi da prethodni postupak podrazumijeva da se pred nacionalnim sudovima uistinu vodi sudski postupak u okviru kojeg je od njih zatraženo donošenje odluke u kojoj se može uzeti u obzir presuda Suda donesena u prethodnom postupku (vidjeti osobito rješenje od 22. listopada 2012., Šujetová, C-252/11, neobjavljeno, EU:C:2012:653, t. 14. i od 3. ožujka 2016., Euro Bank, C-537/15, neobjavljeno, EU:C:2016:143, t. 32.).

20 Naime, smisao zahtjeva za prethodnu odluku nije oblikovanje savjetodavnih mišljenja o općim ili hipotetskim pitanjima, nego njegova nužnost za učinkovito rješenje spora (vidjeti osobito rješenje od 22. listopada 2012., Šujetová, C-252/11, neobjavljeno, EU:C:2012:653, t. 15. i od 3. ožujka 2016., Euro Bank, C-537/15, neobjavljeno, EU:C:2016:143, t. 33.).

21 U ovom slučaju iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da se spor u glavnom postupku odnosi na odluku Krajskog súda v Trenčíne (Okružni sud u Trenčinu) u vezi s priznavanjem i proglašavanjem izvršnom predmetne presude na slovačkom državnom području, koju mu je proslijedio Krajský soud v Ústi nad Labem (Okružni sud u Ústí nad Labem) zajedno s potvrdom iz Priloga I. Okvirnoj odluci 2008/909.

22 U tom pogledu valja podsjetiti da, na temelju članka 13. Okvirne odluke 2008/909, nakon povlačenja potvrde iz njezina Priloga I., država članica izvršiteljica naloga više ne izvršava kaznu.

23 Iz dopisa upućenih Sudu 4. i 27. lipnja 2019. proizlazi da je Krajský soud v Ústi nad Labem (Okružni sud u Ústí nad Labem) povukao svoj zahtjev za priznavanje predmetne presude i da se osuđujuća presuda protiv YX-a izvršava u državi članici izdavateljici od 4. ožujka 2019.

24 Stoga valja utvrditi da je nakon tog povlačenja glavni predmet postao bespredmetan.

25 Iz toga slijedi da su prethodna pitanja sada hipotetskog karaktera i da nisu više ispunjeni uvjeti koji omogućuju Sudu da nastavi s prethodnim postupkom.

26 U tim okolnostima valja obustaviti postupak po ovom zahtjevu.

27 To utvrđenje ne utječe na mogućnost ili, ovisno o slučaju, obvezu suda koji je uputio zahtjev da uputi Sudu novi zahtjev za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a ako mu se takva odluka čini potrebnom za rješavanje spora koji je pred njim pokrenut i u okviru kojeg se, prema njegovu mišljenju, postavljaju ista pitanja o tumačenju prava Unije.

Troškovi

28 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (četvrto vijeće) odlučuje:

Obustavlja se postupak povodom zahtjeva za prethodnu odluku koji je uputio Najvyšší súd Slovenskej republiky (Vrhovni sud Slovačke Republike) odlukom od 29. svibnja 2018.

Potpisi